

VANDREBOKA - 8. RAPPORTERING

VANDREBOKA - TROMS

[Hjem](#) | [Om](#) | [Nyheter](#) | [Kalender](#) | [Fotogalleri](#) | [Lenker](#) | [Dokumenter](#) | [Kontakt](#)

Velkommen til Vandrebokprosjektet

Vandreboka er et samarbeidsprosjekt mellom Østfold, Hedmark, Oppland og Troms fylkeskommune. Prosjektet arbeider med opplæring av elever og lærlinger, fra første skoleår i videregående skole og fram til fagproven

Deltakere

I Troms er det fagområdene frisør og elektrofag som deltar i prosjektet

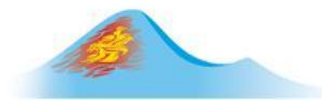
De skolene som er med i prosjektet, er: [Breivika vg skole](#) og [Breivang vg skole](#)

Prosjektet er også med i "Skolebasert formidling". Du finner info om dette prosjektet ved å følge [denne linken](#)

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkaasuokkan

[Hjem](#) | [Om](#) | [Nyheter](#) | [Kalender](#) | [Fotogalleri](#) | [Lenker](#) | [Dokumenter](#) | [Kontakt](#)

INNHOLD

VANDREBOKA - 8. rapportering	1
Innledning	3
Erfaringer i Troms	4
Mapper i lærings- og vurderingsarbeidet	4
Lærings og utviklingsteam (LUT)	4
Digitale mapper	5
Videreføring av prosjektet	5
Vedlegg Breivika videregående skole	8
Vedlegg Breivang videregående skole	10
Vedlegg, delprosjektleder frisør	11
Vedlegg-LUT Frisør	12
Vedlegg, delprosjektleder elektro	13
Vedlegg LUT-Elektro	15

INNLEDNING

”Vandreboka”, eller opprinnelig tittel ”Med mapper som lim i et 4-årig opplæringsløp har vært prøvd ut i fra 2005 til 2009. To skoler deltatt i prosjektet; Breivang vgs og Breivika vgs. I starten av prosjektet var kun Breivika vgs representert, men 1. Januar 2006 tok frisørerne utflytting til Breivang vgs, og dermed ble antall prosjektskoler fordoblet.

To fagområder er representert i prosjektet, frisør og elektrofag

Prosjektet har fra første dag hatt fokus på at mappevurdering skulle brukes som arbeids- og vurderingsform både i skole og i bedrift. I Troms valgte vi å bruke elektroniske mapper, fordelt på to læringsplattformer (LMS): FIFF (frisører) og iMentor (Elektro). Troms Fylkeskommune besluttet å legge vekk iMentor og i stedet bruke Fronter som LMS fra skoleåret 2007. Det ble besluttet at Vandrebokprosjektet også skulle overføres til Fronter. Prosjektet har fulgt elever og lærlinger i en fireårsperiode fra Vg1 til de fullfører lærlingtida i bedrift. Det er per dato 8 frisørlærlinger og 6 elektrolærlinger i prosjektet. Elektrolærlingene i prosjektet går opp til fagprøve våren 2010.

I tillegg har ”piloter”, et årskull bestående av 8 frisørlærlinger og 8 elektrolærlinger fulgt mappemetoden, men de har ikke hatt eksamensfritak.

Vi har opprettet eget nettsted for informasjon og samarbeid: <http://vandreboka.breivika.vgs.no/>

ERFARINGER I TROMS

MAPPER I LÆRINGS- OG VURDERINGSARBEIDET.

Prosjektet har hatt fokus på gjennomgående dokumentasjon som grunnlag for undervisvurdering. Mappen skal være kjernen i et pedagogisk læringsarbeid, et verktøy som kan styre læringsprosessen; Planlegging, Gjennomføring og Vurdering/Refleksjon (PGV). Alle arbeider/oppgaver i mappen skal inneholde disse elementene. Ved å ha fokus på denne læringsprosessen lærer elever og lærlinger seg å dokumentere arbeidet som en del av opplæringa og ikke noe som en må gjøre ”etter at arbeidet er ferdig”.

Erfaringene viser at elever og lærlinger som har brukt PGV – oppgaver, blir mer selvstendige i sitt arbeid og de kommer raskere i gang med verdiskapningen.

På begge prosjektskolene har bruk av mapper blitt en del av skolens faste arbeidsmåte. Vi ser at frisører og elektrofag har hatt nytte av erfaringer i Vandrebookprosjektet, og at det gjenstår noe arbeid for å få andre studieretninger med på denne arbeidsformen.

Bedriftene som har arbeida ordentlig med mappevurderinga, sier klart at de vil fortsette med denne typen undervisvurdering.

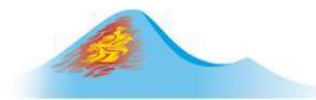
Mappevurdering i bedriftsopplæringa setter et helt anna fokus på kvaliteten i opplæringa enn før. Fylkeskommunen sitt fagopplæringsteam har allerede begynt å trekke inn erfaringene i arbeidet med kvalitetssystem i bedriftsopplæringa.

Yrkesopplæringsnemnda har i juni 2009 vedtatt nye kriterier for godkjenning av- og rapportering fra lærebedrifter, der undervegsvurdering eller mappevurdering inngår som ett av elementene.

LÆRINGS OG UTVIKLINGSTEAM (LUT)

Prosjekt har prøvd ut Lærings- og utviklingsteam (LUT) som en ny samarbeidsarena for skole, elever, lærlinger og bedrifter. LUT består av elever og lærere, lærlinger, instruktører og faglige ledere, prøvenemnder og delprosjektledere fra fagopplæring.

LUT har vært ”navet” i læringsarbeidet, gruppene har utarbeidet konkrete forslag til aktiviteter i opplæring og vurdering, utviklet halvårsoppgaver og vurderingskriterier.

LUT er et viktig bindeledd mellom alle involverte for å bedre kvaliteten på opplæringa. Erfaringene i prosjektet viser at det er, og alltid vil være behov for samhandling for å gi en god utdanning. Gjennom deltakelse i LUT har elever / lærlinger hatt en bedre mulighet til elev/lærlingmedvirkning, og de føler at de er blitt hørt av andre parter.

Det tverrfaglige samarbeidet som har foregått i LUT, har vært verdifullt og må fortsette. Spørsmålet blir hvordan vi får til dette. Et sentralt spørsmål er ”Hvem skal ha ansvar for å etablere og lede LUT?”

Hvis LUT skal fungere hensiktsmessig må LUT være forankret i ledelsen både i skolen og i bedriften.

DIGITALE MAPPER

Elevene ved Breivang videregående skole og Breivika videregående skole har brukt digital læringsplattform (LMS) i læringsarbeidet. Etter hvert som elevene kom ut som lærling i bedrift, viste det seg imidlertid at LMS ble brukt i langt mindre grad. Dette kan skyldes flere forhold, blant annet daglig tilgang til datamaskiner. Flere av veilederne bruker i liten grad PC, og hadde i utgangspunktet ikke kjennskap til læringsplattformer. Vi har derfor hatt flere samlinger og enkeltvis oppfølging med opplæring i bruk av den aktuelle LMS for involverte i prosjektet både i frisørfag og elektrofag. Dette har gjort at lærlingene etter hvert har brukt digitale mapper, og spesielt innen elektrofagene har vi sett gode eksempler på elektronisk dokumentasjon av arbeidet. Innenfor begge fagene blir digitale bilder, figurer og henvisninger brukt i dokumentasjonen sammen med forklarende tekst og refleksjon.

I Kunnskapsløftet er digital kompetanse en grunnleggende ferdighet, og alle elevene i Troms kommer nå ut i lære med egen pc. De har også brukt LMS i vg1 og vg2. Det blir derfor viktig å videreføre erfaringene fra Vandreboka til bedrifter i flere fag.

Troms fylkeskommune har vedtatt at alle skal bruke LMS i læringsarbeidet, noe som også må gjelde i bedrift. Dersom digitale mapper skal bli en gjennomgående arbeids- og dokumentasjonsform, må en kvalitetssikre dette arbeidet og sikre at alle parter får god opplæring i bruk av verktøyet.

VIDEREFØRING AV PROSJEKTET

Vandrebookprosjektet har mange elementer som finnes igjen i Kunnskapsløftet. Det er derfor viktig å spre gode resultater og erfaringer fra prosjektet. De erfaringene vi i Troms vil legge vekt på- og arbeide med å videreføre, er:

- **Mapper som gjennomgående arbeids- og vurderingsform.**
 - Elever og lærlinger som har brukt PGV – oppgaver, blir mer selvstendige i sitt arbeid og de kommer raskere i gang med verdiskapinga. Denne arbeidsformen forbereder også elevene i større grad for læretida, og lærlingene til fag- og svenneprøve.
 - Mappevurdering av arbeidsoppgaver med PGV i læretida kan sikre bedre kvalitet i bedriftsopplæringa. Bedriftene følger opplæringa tettere og kan gi mer systematisk faglig tilbakemelding til lærlingene.

- **LMS som kvalitetssikring av opplæring i Kunnskapsløftet**
 - Bruk av elektronisk læringsplattform i opplæringa gjør det lettere å følge opp den enkelte elev/ lærling, og gjør at elever/ lærlinger bedre kan systematisere eget læringsarbeid.
 - Bruk av LMS gir større mangfold i dokumentasjon og dokumentasjon som kan være mer hensiktsmessig – spesielt i bedrift - enn rein skriftlig dokumentasjon.
 - Bedriftene trenger opplæring og oppfølging for å ta i bruk LMS

- **LUT (lærings- og utviklingsteam).**
 - Denne typen systematisk samarbeid mellom alle involverte i fag- og yrkesopplæring har styrka samarbeidet skole – arbeidsliv.
 - LUT har vært en arena der bedriftene har kunnet stille krav til skolen og formidle sine behov for opplæring før bedriftsopplæringa evv.

Planer for videreføring og spredning fra Vandrebookprosjektet mot prosjektslutt:

I Troms vil vi bruke aktørene i prosjektet mer aktivt i ”spredningsarbeidet” til høsten og starte med de utdanningsprogrammene som vi har erfaring på fra Vandrebooka. Det må og legges til rette for samarbeid mellom deltakerne fra de fire prosjektfylkene.

Konkrete oppgaver for kommende høst/ vår:

- Opplæring av faglige ledere, instruktører og prøvenemnder (september – desember 2009): det innarbeides en ”modul” om bruk av PGV og mappevurdering.

- Troms fylkeskommune har vedtatt å videreføre faglige nettverk som blei starta ved innføring av Kunnskapsløftet, og det er pålagt sentrale skoler å ta ansvar for å styrke samarbeidet skole - næringsliv. Det må legges en plan for å informere dem om erfaringer med LUT – tilpassa aktiviteten i faglige nettverk og skole-næringslivsarbeidet høsten 2009.
- Vandrebooka tas opp som egen sak på møte i Yrkesopplæringsnemnda 17. september, og knyttes opp mot kvalitetsarbeidet framover.
- Prosjekterfaringene presenteres for fylkesråden for utdanning og helse -> politiske vedtak om oppfølging.
- Vandrebooka presenteres på rektormøte (november 2009?)
- Utdanningsetaten tilrettelegger for at Fronter skal kunne disponeres for opplæring i bedrift.
- Bruk av Fronter må gjøres kjent i lærebedriftene
 - FPL vil være ressursperson for KARRI (nettverk for opplæringskontor) fram til prosjektslutt 2010
 - FPL har gjennomført møte/intro for Kommunenes Opplæringskontor om bruk av LMS, og det er avtalt å videreføre arbeidet høsten 2009
- Delprosjektlederne sammen med FPL evaluerer resultatene fra fag- og svenneprøvene som er avlagt i Vandrebooka (høst 2009 – vår 2010)

Det vises for øvrig til vedleggene med ”delrapporter” fra sentrale aktører i prosjektet. Oppfølginga på skolene som er representert i prosjektet vil ivaretas av den enkelte skoles handlingsplan.

Tromsø 30. juni 2009

Trond Kristoffersen
Fylkesprosjektleder

Astri Pestalozzi
Prosjektleidelse Utdanningsetaten

VEDLEGG BREIVIKA VIDEREGÅENDE SKOLE

Noen kommentarer fra mitt ståsted:

Jeg ønsker å kommentere følgende punkter:

Hva skal videreføres i det enkelte fylke? Hvilke administrative og politiske vedtak planlegges?

Her må administrasjonen legge frem forslag for politikerne på en struktur på hele opplæringsløpet.

Hvordan skal opplæringen og kompetansemålene vær. Lærere, skoleledelse, bedrift og prøvenemnden må ha en felles forståelse på hva opplæringen skal inneholde, hva som skal vurderes og når den skal vurderes, hvilke dokumentasjon skal kandidaten legge frem til fagprøve og hva som skal vektlegges. Hvordan skal fagprøven inneholde og hvordan skal den avvikles. Har skole og bedrift samme forståelse for dokumentasjon? I referater fra møter og rapporter tyder det ikke på det. Hvordan få et felles arena der man kan diskutere og skolers på dette?

Planlegging – Gjennomføring - Vurdering (PGV) -> Opplæringen ”styres” av arbeidsoppdrag

I Karlsensutvalget sin utredning ”Fagopplæring for framtida” 3.1.8 Vurdering. Her sier det at: ”Vandreboka” ”legges det opp til en systematisk arbeidsform gjennom hele den videregående opplæringen i skole og bedrift med planlegging, gjennomføring, vurdering og dokumentasjon av elevens og lærlingenes arbeid”. Videre står det at; ”Partene i arbeidslivet har presisert at de alternative prøveformer ikke kan erstatte fag- og svenneprøvene”.

Det betyr så at dokumentasjon og vurdering gjennom hele opplæringsløpet ikke vektlegges på samme måte som en sluttvurdering med en fag-/svenneprøve gjør.

Med bedre samarbeid og skolering av lærere, faglige ledere og prøvenemnden burde man få til en helhetlig vurdering med underveisvurdering og en sluttvurdering på måloppnåelse ved fag-/svenneprøven.

Gjennomgående arbeidsmåte i hele opplæringsløpet

Det er helt klart når man leser rapporter og møtereferat et det er stor kulturforskjell mellom skole og bedrift også muligens prøvenemnd. Dette kan skyldes ulike kulturer mellom de ulike gruppene, slik at et tettere samarbeid mellom skole, opplæringskontor, bedrift/fagligleder og prøvenemnd er nødvendig. Dette blir en utfordring for skoleeier å få til.

Mappe-/underveisvurdering i skole- og læretid

Mappe – og underveisvurdering er viktige faktorer for å kvalitetssikre opplæringen. Hvis man tenker seg at all vurderings skal vektlegges i heleopplæringsløpet er dokumentasjon viktig –

da vil mappevurdering være viktig og at man bruker elektronisk mappe. Her bør skolene ta et ansvar i opplæring i det vi bruker i dag, Fronter eller frisørene, FIFF. Det er et skoleeieransvar der skolene må gi den nødvendige opplæring i bruk av elektroniske plattformer.

Videreføre LUT-struktur

Tror det er viktig at man ser på alternative opplæringsformer i vgo. Kan tenke meg at flere fag med stort hell kan ta "Vandrebooka" modellen i bruk. Både RM, HS og TP egner seg meget godt etter min mening for å gjennomføre "Vandrebooka" modellen. Noe har hevdet at denne modellen favoriserer de "flinke" elever. Da har man først og fremst tenkt på at dette med dokumentasjon er viktig, og det er selvfølgelig det, men elektrolevne dokumentere mange av sin oppgaver med bilder. Dette vi også kunne gjøre på TP, men er litt mer usikker når det for eksempel gjelder en kokkeoppgave – hvordan dokumentere smak og konsistent? HS vill kanskje kunne bruke modellen – her har man ofte særløp med vg1, vg2 og vg3.

Min anbefaling er:

- 1) Utvide samarbeid skole og bedrift
- 2) Felles opplæring av; lærere, fagligeledere, prøvenemnder
- 3) Hospitering Skole – bedrift. Lærer i vgo hospiterer i bedrift – fagligeledere og prøvenemnd hospiterer i skole
- 4) Viderefører modellen i flere fag, RM, HS og TP
- 5) Skoleeier må legge forholdene til rette for en slik modell, gjennom å gi ramme og politiske vedtak.

Tromsø, 8. Mai 2009

Tor H. Andresen
Ass. Rektor

VEDLEGG BREIVANG VIDEREGÅENDE SKOLE

Breivang vgs har et ønske om å videreføre prinsippene for vandreboka på egen skole knyttet til yrkesfagene, dvs. DH og HS.

Vi ønsker spesielt videreføring av mappe som læringsmetode og vurdering. Ang. eksamen ønsker vi at mappe skal tas inn som en del av vurderingsarbeidet til eleven, utover det må eksamen være lik den elevene får til svenneprøven. Dersom deler av elevens mappe tas inn i eksamen får den en større betydning i læringsarbeidet. LUT bør også videreføres.

Vi ønsker også at prosjektet skal spres til andre skoler innenfor yrkesfag, med en start på DH, Elektro og HS. Neste trinn kan være de andre yrkesfagene. Spredning og implementering krever noe kompetanseheving både for ansatte i skolen og overfor bedriftene hva gjelder den digitale kompetansen, mappevurdering og mappe som arbeidsmetode. Her ser vi nødvendigheten av at det prioriteres noe etterutdanningsmidler og andre utviklingsmidler fra utdanningsetaten dersom det skal bli en realitet å spre/implementere prosjektet til andre skoler.

Jeg viser ellers til den rapporten som jeg skrev skrev i f m 7. rapportering og som ligger publisert på hjemmesiden til Troms vandrebok. LUT som samarbeidsfora mellom opplæringskontor, bedrifter, fagopplæringen og skole er veldig viktig og her ser vi et meget stort potensiale for å utvikle samarbeidet. Den digitale mappen disiplinere elevene i læringsarbeidet, utvikler elevens tverrfaglige og digitale kompetanse. Vi har også sett en sterk utvikling hos bedriftene hva gjelder vurderings- og den digitale kompetansen i løpet av prosjektperioden.

Eva Carina Sparrman
Rektor

VEDLEGG, DELPROSJEKTLEDER FRISØR

Nytteverdien:

- En breiere faglig oversikt
- En tydeligere kommunikasjon mellom bedrift og skole
- Forbedret kompetanse

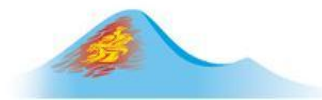
Gode erfaringer:

- Prosjektet har ført til et bedre samarbeid i frisørfaget og elektrofaget mellom skole og bedrift
- I bedriften gir mappevurdering en bedre oversikt av opplæringen
- Det er enklere for faglig leder og lærlingen å se om alt er på plass før oppmelding til fagprøve
- Alt som er visuelt gir en klarere oversikt

LUT

- Samarbeidet i LUT har medført at skole og bedrift er kommet mye nærmere hverandre.
- Teamet utveksler sammenfallende viktige opplæringsområder som gir grunnlag til videreutvikling.
- Dette har vist en nyskapende arbeidsform som er viktig å videreføre.
- Det er også viktig å vurdere planlegging av flere LUT for flere lærefag.

Terje Bakkelund

VEDLEGG-LUT FRISØR

Refleksjoner fra VG2 frisør etter deltagelse i prosjektet Vandreboka.

Nytteverdien ved deltagelse i prosjektet har for frisørfaget vært stort. Faget har knyttet enda nærmere samarbeid og vi har vært deltagende på hverandres arena ved flere anledninger gjennom prosjektet bla i forbindelse med tegnekurs, mappesvurderingskurs og innspill fra studenter ved HIAK i en workshop-dag hvor vi jobbet med ulike fag og arbeidsoppgaver for å utvikle læringsstrategier. Vi har utviklet en felles forståelse for hverandres opplæringshverdag. Etableringen av LUT har vært en suksessfaktor i arbeidet med prosjektet, det har vært en møte-, arbeids- og refleksjonsarena som har bidratt til utviklingen av felles forståelse for opplæring og utfordringer gjennom læringsløpet. LUT har utarbeidet halvårsoppgaver og prøvd å sette ned årshjul for skoleåret som viser skolens aktiviteter i forhold til bedriftene og mye, mye mer.

Fremover vil vi på Breivang frisørfag ta med oss og videreutvikle samarbeidet i LUT, vi må fornye oss i forhold til sammensetning og må i samarbeid skole, opplæringskontor og bedrifter sette opp saker som LUT skal arbeide med. Vi vil også fortsette med mappelæring som en del av opplæringen for å bevisstgjøre eleven egen læringsprosess. Vi vil fortsette og utvikle samarbeidet mellom skole og bedrift og bruke hverandre i egen utvikling og utvikling av frisørfaget.

Bente Killie

VEDLEGG, DELPROSJEKTLEDER ELEKTRO

Hva har vi lært og holder på å lære,- og hvordan skal vi eventuelt jobbe videre med det hos oss?

Etter at prosjektet nå er i slutfasen vil vi til nå kunne oppsummere visse erfaringer.

Etter hvert som prosjektet skred fram, ble det merkbart og i elektro særdeles at helt grunnleggende prosesser/ byggesteiner burde ha vært innkjørt og på plass innledningsvis.

Som et delmål i selve prosjektet var det å utprøve elektroniske mapper en av oppgavene. Opplæring og innføring i Imentor burde blitt gitt som et tilbud helt i startfasen av prosjektet like etter at intensjonsavtalene var på plass. På den måten ville en kanskje fått eliminert problemstillinger og ergrelser senere i prosjektet. I ettertid kan en kanskje også føle at det har vært for mange intetsigende offisielle møter med bedriftsrepresentanter der utbytte heller har vært så som så. Og som om ikke dette skulle være nok, så har fylkeskommunen nå i den senere tid bestemt å bruke læringsplattformen Fronter hvor denne også skulle innføres for lærlingene i prosjektet. Mon tro hvilke formeninger prosjektbedrifter og lærlinger hadde om det?

Opplæring i vurderings- og veiledningsmetodikk må vektlegges langt sterkere overfor faglige ledere/ instruktører såfremt mappevurdering som arbeidsform skal bli vellykket.

Rutinebeskrivelser – hvem gjør hva - i bedriften må belyses og settes på dagsorden. Hvilke mapper og progresjon i forhold til opplæringsmål må danne grunnlag for hver innlevrings- mappe? Det må tydeliggjøres i større grad om alle mapper må være bestått før kandidater kan få gå opp til fag-svenneprøven. Videre må det avklares retningslinjer og ansvarsforhold for hva skal skje når en mappelærling stryker på fag-svenneprøven.

LUT (lærings- og utviklingsteam) som et arbeidsforum mellom skole og bedrift har sin berettigelse, men bør da kanskje opprettes i hver region hvor det er hensiktsmessig. Et slikt forum vil også kunne avhjelpe på formidlingsprosessen overfor de lærlinger som ønsker seg en lærlingplass i nærområdet.

Konklusjonen må være, og som de fleste bedrifter støtter seg på, at denne arbeidsmetoden gir en bedre innlærings effekt. Det bidrar til at både bedriftsansvarlig og lærling blir mer beviste over sin opplæringshverdag, og dermed blir opplæringa bedre synliggjort for de involverte parter.

For i de enkelt stående bedrifter, som har vært med i prosjektet, er det nok blitt avdekket noe mangelfull planlegging hva gjelder det å ha en plan for opplæringen av lærlingene.

Såfremt denne arbeidsmetode/ mappevurdering skal videreføres i de enkeltstående bedrifter må en nok, tror jeg, spille mer på lag både med skolen og ikke minst lærebedriften. Det må være systemer som minst mulig virker belastende og tyngende overfor den enkelte bedrift.

Problemstillinger og momenter ovenfor kan da være en måte å avhjelpe slike ting på.

For vi må alle bare erkjenne at ”leveregelen” for produksjonsbedrifter i dag er: ”Tid er penger.”

Trond-Åge Trulssen

VEDLEGG LUT-ELEKTRO

Ønsker å videreføre LUTE funksjonen etter prosjekt slutt i en eller annen form. Dette med et fora hvor alle parter i fagopplæringen er representert er veldig bra. Samarbeidet mellom skole og næringsliv gagnar også fagopplæringen av elev/lærling. Utviklingspotensialet er stort, en modell som Breivika vg. Skoles VG3 Data elektronikk kan være en mulig modell. Underveisvurdering i en eller annen form – gjerne som halvårsoppgaver vil være viktig for dokumentering av opplæringen, samt egen refleksjon hos elev og lærlingen. – eks. kunnskapsløftes krav til dokumentasjon av opplæringen og som en god erstatning for de gamle opplæringsbøkene. Hvis erfaringene fra prosjektet skal brukes videre, så må en person ha ansvar for dette. Eier/forvaltningen bør finne/engasjere folk utenfor egne rekker til å videreføre erfaringene fra prosjektet.

LUTE i Troms

Geir Johansen Storli, leder